

Tipografia:
 BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
 Orice neînțelegere nu se pri-
 mesc. Manuscrisurile nu se re-
 trimite!

Biro-ul de administrație:
 Brașov, piața mare Nr. 22
 Lăsați mai înainte în Viena
 J. M. Duka, A. Oppel, J. Dom-
 bey în Buapesta: A. V. Gold-
 berg în Viena; K. Schickel în Brașov;
 în Frankfurt: G. L. Dambor; în Ham-
 burg: A. Stinner.

Prețurile inserțiilor:
 o inserție pe o săptămână 8 or.
 și 50 or. umbru pentru o pu-
 blicare. Publicările mai dese
 după tarif și învoială.
 Reclame pe pagina III-a o
 sursă 10 or. v. a. sursă 80 ani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIII.

„Gazeta“ este în fă-care di.
 ABONAMENTUL PENTRU ANSTO-UNGARIA:
 Pe unu anu 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:
 Pe unu anu 40 francoi, pe șase
 luni 20 francoi, pe trei luni
 10 francoi.
 Se primumără la tôte oficiile
 postale din intru și din afară
 și la dd. colectori.
 ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
 la administrația, piața mare
 Nr. 22, etagiul I.: pe unu anu
 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
 luni 2 fl. și 50 or. Cu dursă în
 casă: Pe unu anu 12 fl., pe
 șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Unu exemplară 5 or. v. a. sursă
 15 bani.
 Atâtă abonamentele câtă și
 inserțiunile suntă a se plăti
 înainte.

Seminarul român gr. cat. din Oradea-mare. III. *)

La unele indigetări diaristice, ce se făcure în cestiunea limbei în Seminaru, superiorii lui nici, că reflectară până ce nu veni „Familia“, sēdea cu ciomagul și se alarmeze lumea română cu unu strigăt dureros. Atunci s'a mișcată D-lu Lauran, rectorul acelu institutu, și asupra destăinuirilor și-a dată prima apologiă în Nr. 217 alu „Gazetei“. In acelu răspuns nu găsești unu gram de sinceritate, nu o ținută la meritul lucrului, ci numai sucitură și resucitură sofistice; și pentru ca să motivămă această aserțiune, vom lua la anatomie tôte membrele periodoracelei apologii, pecum urmază:

1) D. Lauran, voindă a seduce opiniunea publică cu punerea luminii sub obroc, dice, că tinerul rutenu din cestiune a fostu numai unulu din acei 6 institutori, cari corepeteză cu clasele, pregătindă pe elevii clasei gimnasiale a III din pensulă lecțiunilor. „Familia“ la această sucitură a răspunsu în termin clar, că respectivul Ruteanu a fostu aievea instructor și primulu după superiorii; ăra L. M., nepotulu d-lui Lauran și dressata cărabă apologetică a guvernamentalilor diecesani, în nrulă 223 alu „Gazetei“, plesindă adevărul în fața unchiului, spuse apriat, că acelu tineru rutenă și în actualitate este institutorul Seminarului. — La acestea D-lu Lauran n'a răspuns, nici că le pōte combate, pentru că suntă așa, și „corpus delicti“ se află între părășii Seminarului.

2) Dice D-lu Lauran: „acestă Ruteanu gr. cat. fu alu Diecesei, crescută 8 ani în Seminaru, și avendă institutori în același, a trebuit să presteze și elă acestă servitiu, cu carele s'a împărășit, adevă de a pregăti pe elevi din pensulă lecțiunilor, adevă posi-

țiunea avantajiosă a instructoratului, cu carele suntă împreunate și emolumente, d. rectoru le numesce „sarcină“. Őre nu era mai convenabilă a pune această „sarcină“ în spinarea unui bietu elevu, seu juristu român? Apoi doră din respectu față cu această sarcină a dessărcinată d. rectoru pe Ruteanulu de obligămentulu învățării limbei române în decursu de 8 ani? Și ăstmodu „fiul diecesei“ în această seriă de ani pentru aceea a ocupat locul unui Românaș în acelu institutu, pentru ca să nu se pregătescă „pro clero juniore“ și să desprețuescă limba oficiosă a diecesei? De unde acestu privilegiu pentru Ruteni?

3) „Părinții voră fi dorindă, ca fii loră mai bine să aibă pe unulu de altă limbă, și eventualminte ruteanu, de institutoru, decât pe nime“. Oare insinuațiunea d-lui Lauran, că între tinerii români nu găsește capabil de a suportă sarcina (servitiulu) Ruteanulu să o putemă crede? Să nu fiă o insultă și batjocură de o parte pentru intelectualitate junimei române și părinților ei, de altă parte ũre nu e unu documentu de sărăciă pentru însași educațiunea isuficientă, ce se dă în Seminaru? Căci superioritatea Seminarului, și în prima liniă însuși rectorulu, ũre nu au sânta datorință, de a se îngriji de dinainte de a pregăti, și de a procura puterile didactice pentru acelu institutu concrețută conduceri loră, conformă misiunei și rece-rintei aceluiași? Nu întorče, d-nule rectoru, cestiunea pe altu teren cu expresiunile „de altă limbă, și eventualminte ruteanu“ recomandându-te prin această ũre-cui — și ũre undeva, că nu în aceste este buba, ci în aceea, că acelu de altă limbă și ruteanu, conformă loculu și pozițiunei „nu scie și românesce“ și că prin urmare cuprindă loculu în Seminaru în contra scopulu și menirei lui.

4) „Căți tineri români s'au fericitū instruindū tineri de alte na-

ționalități, și decă s'ar fi alungatū dela casele neromâne, ce era de ei?“, mai dice D. Lauran; adevă casele private neromâne le pune în asemănare cu unu institutu român, carele are misiunea sa culturală, numai ca să și justifice fapta sa.... Dér întrebămă pe d-lu doctoru: ar fi fostu primiți acei tineri români ca instructori pe la casele neromâne, decă ei nu sciau, pe lângă limba loră maternă, și limba casei în carea au fostu primiți? Dōmne feresce! ba erau alungați să mērgă în țera românescă... ăra d ta, d-le rectoru, ai primitū în casa culturală română pe Ruteanulu, fără să cunoscă limba acesteia; nu numai că l'ai primitū, ci pe lângă emolumentulu materialu, i'ai datū onōre și superioritate peste ceialți din casă; și mai întrebămă, d-le doctoru, decă Ruteanulu i-a fostu o sarcină a pregăti pe elevi în studii, bietii tineri români ca instructori, pe la alte case, trebuie să fiă excepționați de sub expresiunea considerațiune? Numai inima, din carea s'a stinsu cu totul simțirea românescă, pōte să vorbescă cu o sofismă, ca aceea: că ce Ruteanulu i este sarcină, aceea Românilu se socotesce a fi fericire.

5) „Acea împrejurare, că tēnē-rulū din întrebare, ca ruteanu, nu scie românesce, nu altereză cauza, pentru că limba gimnasiului e maghiară, și Români încă trebuie să instrueze pe elevi maghiarese“.

Aci d-lu doctoru accentuează cu tendențiositate cuvintele „ca ruteanu“, voindă a apostrofa, că nici că s'ar putē pretinde dela domnișorii ruteni, ca ei să scie, seu să învețe românesce. Nu e această sofismă o ofensă a sēmțēmētului românescu, și a misiunei și scopulu acelu institutu de cultură românescă, în carele d-lu rectoru își găsește tōtă comoditatea, și a căru datorință morală ar fi, ca să apere acelu institutu încă și de umbra astorfelū de expresiuni?!

Cine li-a datū tinerilor ruteni acelu privilegiu, ca avendū ei adăpostū în seminarulu românescū, și pregătindū-se la cariera preotescă în diecesa română, să fiă scutiți de obligămentulu învățării limbei oficiale a diecesei? Noi n'avemū cunoscință, că dela Papa dela Roma să se fi promulgatū astfel de indulgință a păcatului, fiă pentru tinerii ruteni, fiă pentru rectorulu seminarialū.

Dér revenindū la afirmațiunile d-lui Lauran, că Rutēnulū este institutorulu clasei a III-a gimnasiale, și ca atare, pe elevii aceste clase i pregătesce din pensulă lecțiunilor, deși — cum dice „Familia“, — d-lu abate în această materie dela adevēru se abate, primimū să fiă așa; dér deorece elevii români din classa a III gimnasiale suntū deobligăți la studiul limbei românesce, din carele li-se dau calcul publici, și deorece în seminaru în anulū trecutū au fostū 14 elevi români, cutezămă a întreba pe d-lu rectoru, cum i-a pregătitū institutorulu rutenu pe acești Românași din pensulă lecțiunilor limbei române, când domnialui, precum s'a constatatū la ultimul concursu pentru primirea teologilor, nici a ceti nu scie românesce?!

Tēnērulū ruteanu și în anulū școlasticu curentū, ca juristu, fiindū instructoru generalū în seminaru, ar trebui să instrueze și să corepeteze cu toți elevii, începēndū dela a III-a și până la a VIII-a classă gimnasială din limba română seu celū puținū să supravegheze pregătirea și instruirea acesta, ba ar avē datorință, ca prin conversațiune continuă să țină pe elevi în curentulu limbei românesce, și mai alesū pe cei din classa I-a și a II-a, cari încă n'au obligămentulu studiării limbei române, în gimnasiu, și decă instructorulu ruteanu nu scie românesce, asta nu altereză intru nimicū cauza?

Nu, după judecata d-lui Lauran, carele se îngrijesce numai de celealte studii din gimnasiu, cari se

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Valurile Tineretēi.

Romanu de Ivan Turghenev.
 XXXIV,

„Ah, iertare!“ dīse pe jumătate zăpăcită, și zimbindū puținū ironic, în vreme ce își apucă cu țăriă virfulū unei cosițe și privindū cu ochii ei mari surii și strălucitori la Sanin. „N'am gânditū, că d-ta te-ai reintorsū“ dīse, cătră barbatulū ei.

„Sanin Dimitri Pavlovici, prietinulū meu din copilăriă“ dīse Polosov fără de-a se ridica, seu privi măcarū spre Sanin, arată numai cu degetulū.

„Da... sciu... Mi-ai povestitū odată. Mē bucurū fōrte multū de cunoscință. Dér eu vream să te rogū Hippolit Sidorici... veți cameriera mea, ađi e neasemēnatū de neindemănatēcă...“

„Sē te piaptănū?“

„Da, da, te rogū frumosū. Iertare“ repeși Maria Nicolaevna cu surisulū ei de nainte, inclinandū-se spre Sanin și întorcēndū-se repede dispărū după usă.

Ea lāsă în urma ei o impresiune fugitivă, dér plăcută prin grumađii sēi frumoși, prin umerii escelenți și statura ei admirabilă.

Polosov se sculă — și dispărū tropotindū greu, totū pe aceeași usă prin care nevastă-sa eși.

Sanin nu se indoi nici unū momentū, că ea scie de venirea lui în salonulū numitū alū „prințului Polosov“; viclenia acesta s'a făcutū numai pentru ca să și arate pērulū, care intru adevēru era fōrte frumosū. Sanin de altcum se bucura în inima lui, că dōmna Polosov l'a învrednicitū c'o astfel de presentare: „decă ea e pe atata, ca să mē amăgescă și ca să apară înaintea mea — se pōte, dér cine scie? decă va fi totū așa de preventivă și atunci când va fi vorba de prețulū moșii?“ Inima lui nu era plină de altceva decât de

Gemma și afară de acesta fata, nu era femeia față de care ar fi avutū și celū mai bagatelū interesū; astfelū nu-lū preocupa decâtū gândulū: „Da, adevērulū mi-s'au spusū: această damă nu e de tōte ăilele.“

Decă n'ar fi fostū îndrăgostitū deja atunci probabilū, că nu ar fi resonatū astfelū. Polosov Maria Nicolaevna născută Koliskin într'adevēru e vrednică de atențiune. Nu doră c'ar fi o frumșetă desevirșită: căci urmele originei ei plebee, se vedū cătu se pōte de bine. Fruntea îngustă, nasulū turtitū puținū cam cărnosū; ba nici cu carmenulū obrazilorū, nici cu gingășia mânălorū și a picioarelorū nu se putē lăuda — dér ce însemnau, ce aveau de-a face tōte astea? Cine se întēlnia cu ea, fără indoială trebuia să stea pe locū, s'o admire, nu ca pe-o „sfântă frumșetă“ de-a lui Puskin, ci să stea pironitū și lăntuitū de puternicia farmecului ei, de învioratulū ei trupū, ce purta în sine jumătate caracterū rusescu, jumătate ții-

gănescu... și elū să nu se fi opritū înaintea ei?

Dér chipulū Gemmei ilū ferecase pe Sanin cu unū lanțū întreitū, cântatū așa adeseori de poeti.

Peste deoe minute se întorče Maria Nicolaevna însoțită de barbatulū ei. Ținū pasulū spre Sanin... c'o atitudine ce ar fi nebunit de bună sēmă pe-un barbat superștițiosū. „Decă această femeia s'a propiă de tine, întrēgă fericirea vieții tale o aduce cu sine“ dīcea odinioară unū adoratorū alū ei. Ea se apropiă de Sanin — și întinđēndū-i mâna, îi dīse prietinescoe, dér totuși cu rezervă în limba rusescă:

„D-ta, mē vei aștepta așa-i? Voiu reveni la momentū.“

Sanin se plecă respectuosū, dér Maria Nicolaevna era deja în antecameră — și în depărtarea ei întorcēndū-și capulū îndērētū, privi peste umeri c'o repede ochire — și zimbindū ărași lāsă în urma-i impresiunea de mai înainte.

Când zimbia, în obrazii ei se făceau

Publicațiune.

Se deschide prin acesta a XV.

LOTERIE DE STAT REG. UNG.

cu scopu flantropicu.

alu carei venitü curatü, conformu inaltei hotärriri a Majestäii Sale apost. c. r. din 12 Aprilie 1890 este a-se împärü cu câte a deca parte din resultatü, in favorulu reuniunei „Crucea albä“, alu reuniunei din Budapesta pentru coloniile de copii in timpul ferierulu, alu reun. Maria-Dorothea, alu reun. fem. cu scopu flantropicu din Nagy-Bánya, alu Muzeului de industria din Secuime, alu asilului pentru orfanu notarilor comunali si cercuali dm totä tiera, alu reuniunei fem. din Miscolpü pentru asilü orfanalu din comitatu Borsodü, alu fondului, care are a se infiinta in favorulu Veduveloru si orfanilor de functionari, alu institutului de pensiune pentru jurnalisti ungari si in fine pentru institutul Surdo-mufloru din Agramu.

Cästigurile stabilite in totalu cu 6767

conformu planului de jocu ce urmezä facü 100,000 florini s. a.

Table with 2 columns: prize amount and number of prizes. Includes categories like '1 Cästigü principälü de 60.000 fl.', '1 cästigü ä 10.000 fl. cu totalu 10.000 fl.', etc.

Tragerea se face irevocabilu la 16 Decemvrie 1890.—Unü losü costä 2 fl. v. a.

Losuri se capëtä: la Direcțiunea loteriei in Budapesta (Pesta, oficiulu vamalu principälü), la tôte oficile de loterie, sare si de dare, la cele mai multe onciuri postale, la „Mercur“ in Viena si la debitanü de losuri insärcinätü cu vändarea lorü in tôte orașele si localitätile mai insemnate.

Budapesta, 1 Octomvrie 1890.

450,4—3

Direcțiunea loteriei reg. ung.

Avisü d-lorü abonați!

Rugäm pe d-nii abonați ca la reinoirea prenumerațiunei se binevoiască a scrie pe cuponulu mandatului postalü si numerii de pe fäșia sub care au primitü diarulu nostru până acuma.

Domnii, ce se abonézä din nou, se binevoiască a scrie adresa lämuritü si se arate si posta ultimä.

Administraț. „Gaz. Trans.“

ABONAMENTE

la „GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: duration and price. Includes 'Pe trei luni . . . 3 fl. —', 'Pe șese luni . . . 6 fl. —', 'Pe unü anü . . . 12 fl. —'

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: duration and price. Includes 'Pe trei luni . . . 10 fr.', 'Pe șese luni . . . 20 fr.', 'Pe unü anü . . . 40 fr.'

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: duration and price. Includes 'Pe anü . . . 2 fl. —', 'Pe șese luni . . . 1 fl. —', 'Pe trei luni . . . 50 cr.'

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: duration and price. Includes 'Pe anü . . . 8 franci.', 'Pe șese luni . . . 4 franci.', 'Pe trei luni . . . 2 franci.'

Abonamentele se facü mai ușorü si mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vorü abona din nou, se binevoiască a scrie adresa lämuritü si a aräta si posta ultimä.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statü r. u. valabilü din 1 Iunie 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, etc.), train types (Trenu acceleratü, Trenu de pers.), and departure/arrival times. Includes sub-sections for various regional lines like Copsa-micä-Sibiu, Simeria-Petroșeni, etc.